

Ongelovige Thomas?

De persoon van Thomas staat nou niet zo positief bekend. Wie wil er met Thomas vergeleken worden? 'Een ongelovige Thomas', dat klinkt zo ongeveer als een scheldwoord. Zijn naam is spreekwoordelijk geworden, net als die van 'Farizeeërs'. We schuiven onze zonden, onze zwakheden graag af. Onze hoogmoed aan de kapstok 'Farizeeërs', onze twijfel aan de kapstok 'Thomas'. Zo zijn wij niet...

Waarom geloofde Thomas niet, in tegenstelling tot de andere discipelen?

Thomas was er op de avond van de Paasdag niet bij. Waarom niet?

Hij wilde niet... of hij kon niet... wie zal onmacht en onwil kunnen scheiden?

Was Thomas echt wel zo heel anders dan de tien andere discipelen? Geloofden ze dan niet allemaal pas toen ze de Heer zelf gezien hadden? Hoe reageerden ze op de verhalen van Maria van Magdala - en de andere vrouwen – toen die zeiden dat ze de opgestane Heer hadden gezien? 'Kletspraat'!

Ze verwonderen zich over het lege graf, maar verder komen ze eigenlijk niet.

Was Thomas inderdaad wel zo heel anders dan de tien andere discipelen? Geloofden ze dan niet allemaal pas toen ze de Heer zelf gezien hadden? Alleen is Thomas de laatste!

Hij was er als enige niet bij op de avond van die eerste dag der week. Waarom niet? Dat moet z'n eigen keus geweest zijn. De rest kroop in hun nood dichtbij elkaar; maar Thomas zonderde zich juist af.

Thomas was gevangen in moedeloosheid, waarbij zijn karakter zeker ook meespeelde.

Thomas is iemand met een kritische instelling. Daar is op zich niets mis mee! Hij is niet lichtgelovig; een zelfstandig denker en geen meeloper. Tenslotte is niet alles geloofwaardig. Maar gaandeweg is hij tot de overtuiging gekomen, dat Jezus 'het' is.

Thomas is ook een zwartkijker, iemand met een zwaarmoedig karakter. Hij zag de dingen snel somber in. Jezus' lijden en sterven zijn voor Thomas overweldigend geweest, misschien méér dan voor alle anderen. Zijn hele wereld is ingestort. Zijn verdriet is onpeilbaar. Niemand kan de rouw van een ander peilen! Hij is, geestelijk, ernstig gewond geraakt.

Zijn op zich gezonde instelling keert zich nu tegen hem. Hij heeft zich in zichzelf teruggetrokken; onbereikbaar, in een isolement; hij staat op een tweesprong en dreigt een doodlopende weg te kiezen. Want on-geloof geeft je geen stevige basis, maar is als drijfzand.

Hoe ga je met zulke mensen als Thomas om? Vooral niet loslaten! De andere discipelen halen hem terug in de kring.

Natuurlijk hebben ze enthousiast verslag uitgebracht: Jezus was in hun midden gekomen, zomaar opeens, uit het niets... 't Was geweldig geweest... zo mooi... En Thomas hóórt wat ze zeggen, hij begrijpt hun woorden wel, maar hij kan er niets mee. Hij heeft met zijn eigen ogen gezien, dat Jezus gestorven is en begraven. Dat Jezus lééft, zoals de anderen beweren, dat kàn gewoon niet. Hij is namelijk gestorven.

Het geloof en de blijdschap van de andere leerlingen irriteren hem. En hij zegt: 'Alleen als IK de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met MIJN vingers kan voelen, en als IK MIJN hand in zijn zij kan leggen, zal IK het geloven.'

Heel zijn leven is ingestort, maar in al zijn verdriet om een gestorven Jezus houdt Thomas toch nog zijn eigen 'ik' overeind.

Het tenzij van Thomas klonk zo onverzettelijk, dat er van een komen van Thomas nooit sprake kon zijn. En wat doet de Herder? Laat hij dit eigenzinnige schaap aan zijn lot over? Nee, want Hij is de Goede Herder! Hij gaat op pad om het verloren schaap te zoeken. De Goede Herder komt tot Zijn dwalend schaap en brengt het weer bij Zich en bij de kudde; voorwaarde om te leven.

Thomas was niet ongelovig, dat blijkt wel uit zijn reactie als hij zelf de verrezen Heer ontmoet!

Het geloof van Thomas was bijna dood; maar de Heer die de dood overwonnen heeft wekt het weer tot leven. En Hij zet hem weer op weg: 'Wees niet ongelovig'. Jezus wijst hem niet af, maar Hij komt hem tegemoet. En dan gebeurt er een wonder. De belijdenis van Thomas is even stellig als zijn ontkenning. 'Mijn Heer, mijn God!'

Die uitbundige belijdenis van Thomas komt voort uit een innerlijke verandering. Jezus heeft hem aangeraakt. Hier zijn we aan het hoogtepunt van het Johannesevangelie.

Maar: 'Gelukkig (Zalig) zijn zij die niet zien en toch geloven'!

Dat zijn wij! Wij komen in dit hoofdstuk van de Bijbel ook voor! 'Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven' - Wat een bemoediging voor ons die Hem niet lijfelijk gezien hebben!

'Zalig zijn zij die niet zien en toch geloven' - Dat is het doel van het hele Johannesevangelie: daarom is het geschreven: opdat ook u gelooft. En dat is het doel van alle prediking tot vandaag de dag.

Maar óók Thomas is zalig, want Jezus heeft hem gered en zijn getuigenis gaat nog voort: 'Mijn Heer en mijn God!'

De figuur van Thomas kan niet gemist worden in het Evangelie. Als hij er niet in stond, zouden we minder over Jezus weten; over zijn geduld en over zijn zoekende liefde. Want Hij wil niet dat er iemand verloren gaat.

Misschien herkennen we wel iets van onszelf in Thomas?

Staat ons geloof altijd vast als een huis? Of wankelt het wel eens?

Ja, óóit... waren we helemaal vol van de Heer; Hem willen we volgen, al jarenlang.

Maar... er is toch sprake van teleurstelling. Er zit weinig groei in; we hebben niet zoveel moed meer. Soms dwalen we als schapen zonder herder... Ons activisme loopt dood. Maar de activiteit van de Levende Heer loopt uit op het Leven!

Ook ons komt Hij tegemoet, zoals Hij tot Thomas tegemoetkwam!

Ook nu nog wil Hij mensen aanraken. En dan gebeuren er wonderen. Hij blaast op ons, Hij blaast ons van zijn eigen adem in en dan komen we tot leven. En heel ons leven wordt een getuigenis...

Ds. Bas Urgert